

kek kerültek elő. A kemence majdnem teljes épségben megmaradt, patkó alakú, 55×80 cm méretű, a palástja 50 cm magasan megmaradt.

KOLOZSI BARBARA

186. Hajdúdorog, Szállásföld közép, templomdomb
(Hajdú-Bihar megye) Á

2005 tavaszán befejeződött a templom körüli temető feltárása az M3 autópálya 53. sz. lelőhelyén. Ebben az évben 115 sírt bontottunk ki, ezzel a temető sírjainak száma 1215-re emelkedett. Így Magyarországon elsőként itt sikerült teljes egészében feltárnunk egy Árpád-kori templom körüli temetőt. Az újonnan előkerült temetkezések egyikéből ismét napvilágot látott egy II. András-érem, ami azt igazolja, hogy a falu és a templom minden bizonnyal a tatárjáráskor pusztult el.

Munkatársak az SZTE Régészeti tanszékének hallgatói voltak.

FODOR LÁSZLÓ

187. Hajdúnánás, Domb-szegi-dűlő

(Hajdú-Bihar megye) U, Á

Az M3 autópálya építkezési munkálatainak ellenőrzése során a 196+200 és a 196+340 km-szelvények között bukkanunk a 39/A jelű lelőhelyre, amely egy alacsony, Ny-K-i irányú kiemelkedésen húzódik, és Ny-i irányban túlnyúlik a nyomvonalon. Tényleges nagyságát nem tudtuk megbecsülni.

A leletmentés 2005. szeptember 8–23. között a töltésalap szélességében zajlott. Az 5964 m²-nyi felületen 29 objektum került elő. Ezek egy, a neolitikum középső szakaszának végéről, a szakálháti kultúra idejéből származó kis tanyaszerű településhez tartoztak. Lakóépület nyomára nem bukkanunk. A gödrök között előkerült egy zsugorított, melléklet nélküli, K-Ny-i tájolású temetkezés is, a halott fejénél okkerfestés nyomaival. A lelőhely kerámiaanyagában a környező régiók egykorú művelődéseinek (esztári csoport, bükki kultúra) hatása igen erős.

Megtaláltuk még egy 20. századi tanya szemetesgödreinek maradványait. A lehumuszolt felszínen Árpád-kori kerámiatöredékek is előkerültek, de ilyen korú objektumot nem találtunk.

SZABÓ GÁBOR – SEBŐK KATALIN

188. Hajdúnánás, Eszlári út

(Hajdú-Bihar megye) U, Kö

2005 nyarán folytattuk a feltárásokat az M3 autópálya útkorrekciója által érintett 45. sz. lelőhelyen, 11 130 m²-nyi felületen, mely a 2004. évi ásatási helyszínhez É-i ill. D-i irányból csatlakozott. Ebben az évben 92 objektumot tártunk fel, melyhez 134 stratigráfiai egységet rendeltünk. A korábbi már ismert telepjelenségek folytatódottak az új felszíneken is.

Az *újkőkori* település nagyméretű agyagkitermelő gödrei, kisebb élelemtároló gödrei kerültek elő, bár intenzívebb megtelepedést inkább az É-i részen figyeltünk meg. Az előkerült leletanyag a középső neolitikus alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájának bükki és esztári csoportjára jellemző. Kibontottunk további 8 sírt is, melyek mindegyike Ny-K tájolású, zsugorított helyzetű, rossz megtartású, melléklet nélkül eltemetett vázat rejtett. Ugyancsak folytatódottak az árokrendszerek is: a sekély, szabálytalan körvonalú, enyhén ívelten futó, a települést K-ról és Ny-ról övező árkok bizonyosan neolitikus korúak, míg a feltárási terület Ny-i szélén végigfutó, megközelítőleg É-D irányú, több száz méter hosszú, mélyebb, kettős-hármas tagolású árok középkori, a belőle előkerült két ép (alsó és felső) malomkő alapján.

Munkatársak: Ligner Jácint és az ELTE Régészettudományi Intézet hallgatói.

ANDERS ALEXANDRA – RACZKY PÁL –
NAGY EMESE GYÖNGYVÉR

189. Hajdúnánás, Eszlári út

(Hajdú-Bihar megye) Á

Az M3 autópálya 45/A jelzésű lelőhelyének feltárása 2005. szeptember-október folyamán a 203+700–203+800 útszelvények között, a töltésalap szélességében befejeződött. A feltárt terület nagysága összesen 4656 m².

A lelőhelyen 63 objektumot különítettünk el, melyek egy az Árpád-korból származó település részletét alkotják: az árkok, gödrök, szabadtéri kemencék, a hozzájuk tartozó hamusgödrök és néhány cölöphely, melyek valamilyen felszíni építmény nyomai.

A 16 szabadtéri kemence a lelőhely közepén és K-i szélén sűrűsödött. Szájuk általában K-re nézett, de néhány esetben Ny-ra. Általában tartozott az objektumhoz hamusgödör, aminek nagysága 1–3 m között változott és kerek vagy ovális alakú volt; különböző helyeken cölöplyukat észleltünk a hamusgödör alján, melyek valószínűleg valamilyen tetőszerkezetet tarthattak. Felmenő boltozatukból jó esetben 20–25 cm-es rész maradt meg. A platnijuk patkó alakú és kerek, átmérőjük 1–1,3 m volt. A kemenceplatnik alatt a legtöbb esetben kerámiatöredék-réteget találtunk. Egyetlen kemence különbözött a többitől, mely földbe ásott volt.

A településrészletet Ny-ról és D-ről árokrendszer határolta, mely vízelvezetésre is szolgált. Bár cölöplyukat csak egy-két esetben találtunk, minden bizonnyal valamilyen kerítés vagy sövény alapjait képezték. Több helyen is keresztezték, illetve metszették egymást, de betöltésüket és egymáshoz való viszonyukat figyelembe véve állíthatjuk, hogy egységes és egyidejű rendszert alkottak. Egyetlen egy esetben tűzhely nyomát észleltük az egyik árok alján. Az árkokban talált néhány állatcsont és edénytöredék igazolja, hogy a településsel egykorúak.

Az előkerült leletanyag zöme állatcsont, edénytöredékek és tapasztásdarabok. A kerámia legnagyobb részét a különböző méretű fazekak és cserépbogrács töre-